

VLADIMIR MIHAJLOVIČ:

IZ NOVEJŠE RUSKE LIRIKE.

KNJIŽEVNA STUDIJA.

Kakor drugod, tako nam priča slovstvena zgodovina tudi pri Rusih, da zapuščajo vse struje in vsa vprašanja političnega in zgolj prosvetnega pomena sledove na vseh poljih duševnega pokreta in napredka, ne izvzemši pesništva.

A če hočemo v tem kratkem razgledu po bogatem polju ruske lirike razvrstiti dotične pesnike v ločene skupine, se pri tem ne smemo ozirati toliko na vsebino njihovih poezij, kolikor na načela, po katerih so umevali smotre in bistvo poezije.

Že pred velikega Puškina je stopilo vprašanje, je-li pesništvo samo sebi namen in ali mu naj torej zadošča pesniško-idealno naziranje, ki ne uvaža realnih življenskih razmer, ali če ima ravno življenje pravico zahtevati, da se pesnik ozira nanje? Puškin se je odločil za prvo in dejal v svoji pesmi „Drhal“, da je pesnik višje bitje in da se mu ni treba brigati za malenkostno vsakdanjost življenja.

Res je, da v nekaterih posameznih proizvodih Puškin ponosno stopa izven ostale človeške družbe, iz njenega dela, trpljenja in iz njene usode; no v celoti svojih del nam je ravno Puškin podal tako krasno enciklopedijo sodobnega življenja svojega naroda, da se pač ne morejo boljše imenovati, nego spomenik ruskega žitja in bitja njegove dobe.

Še bolj kot Puškinova, se naslanjajo na realnost dela Lermontova, ki z neko bolešno bridkostjo opisuje slabosti svojih sodobnikov.

In čimbolj je hitel čas naprej preko grobov teh dveh ranozamrlih knezov na ruskem

Parnasu, tem važneje je postajalo zgoraj navedeno vprašanje. V ruski književnosti sta nastali dve stranki, katerih pristaši so bili popolnoma nasprotnih estetskih načel. To nasprotje se je izražalo tembolj in tem odločnejše, ker se je prva, takozvana napredna stranka, z vso ognjevitostjo zavzemala za prosti narod in njegove pravice, dočim so nasprotniki, reakcionarci, kričali proti „muziku“, ki se je bil potom literature vrinil v salone.

Spoznawali bodemo torej ruske lirike v dveh skupinah; najprej pesnike naroda, a potem zastopnike zgolj umetniškega pesništva.

Nasprotje, ki je ločilo ti dve šoli, jih vendar ni oviralo, da se ne bi sklicavali obe na Puškina, seveda ne z isto upravičenostjo. Prednost zaslužijo gotovo pesniki naroda, ali, da rabimo drugo besedo, takozvani *tendencijski liriki*, ker imajo samo ti med seboj pesnike v pravem pomenu besede, in ker se le njihova umetnost ne zapleta v nasprotje z ruskim življenjem in duševnim razvojem, in ker pri vsi enostranosti, ki jo res tuintam lahko opazujemo, nikdar niso gojili tendence v navadnem smislu, ampak so peli kot pooblaščenci in zastopniki vesoljnega naroda, ne zapuščaje poti, ki jo je bil izbral Puškin.

Pesniki zgolj umetniških načel pa, dokler so dosledni, se ne podajajo nikdar izven svojega subjektivno-estetskega čuvstvanja; njihov kult lepote je igra z donečimi frazami in vse njihove pesmi so v primeri z drugimi nekako omrtnile. Ničesar ruskega nimajo na sebi; nekatera njihova dela bi čital v kateremkoli jeziku in si mislil, da so vse drugo, samo Rusi ne. Res je sicer, da jih

je bilo med njimi več, ki so po pesniški zmožnosti dosegali tendenčne lirike; a za razvoj ruskega slovstva so malodane brez vsakega pomena.

* * *

Po Puškinu in Lermontovu se med pesniki naroda najbolj odlikuje Nekrasov, „pevec osvete in žalovanja“, kakor ga imenujejo, ker so njegove pesmi deloma glasen protest proti krivicam človeške družbe in umetniškokrasne tožbe o zlu življenja in ljudstva. Sicer pa ta priimek označuje Nekrasova le enostransko; zakaj njegova lirika je tako bogata vsakojake pesniške lepote, da bi bil zaman vsak poizkus, vtemeljiti njene posebnosti s posameznimi momenti. Le malo število ruskih pesnikov prvakov se more meriti ž njim v temeljitem, globokem poznavanju ruske duše.

Svoje pesniško delovanje je pričel Nekrasov, kakor večina njegovih vrstnikov, okrog leta štirideset. Njegove pesmi iz tega časa v pretežni večini tožijo o bedi ruskega naroda, o mraku robstva, ki ga je tedaj še objemal, in o propalosti onemogle družbe, ki pač želi, da bi bilo to in ono drugače, a se boji boja z nasprotniki in molči, kedar bi bilo treba stopiti v bojno vrsto in zahtevati.

Ko je bilo robstvo odpravljeno, pa se obrača pesnik tudi k drugim predmetom in slavi željo osvobojenega proletariata po prosveti; a tudi njegovo razočaranje, ko slednjič vidi, da vkljub vsemu ni mnogo najboljšem, odmeva v njegovem čutečem srcu in zbuja pesmi, polne sočutja do gorja in bolesti nižjih milijonov.

Olikani, kakor tudi preprosti proletarec sta mu dobrošla junaka; sploh objema njegova poezija bedo vsega naroda. Ta beda se zrcali v celi vrsti proizvodov, ki rišejo življenje v živoresničnih barvah in prodirajo tudi v najskritejše tajnosti njegove. K tem se pač v prvi vrsti prištevajo: velika pesnitev „Kdo živi srečno na Ruskem?“ in manjše pesmi, kakor „Reva in nališpanka“, „Ponoči se vozim po ulicah temnih“ i. dr.

A Nekrasov ne slika le resno-žalostne strani ruskega življenja. On išče na tem nezcrpljivem polju svojih motivov tudi veselih pojavov in opeva junaštvo žena ruskih dekabristov; „Rdečenosec mrz“, „Košar“, „Deca na kmetih“ i. dr. nam opisujejo raznolika idealna svojstva preprostega naroda in njegovega življenja.

Najbolj pa se kaže Nekrasov poznavavca ruske duše v pretresljivi pesmi „Vlas“, ki nam slika misli in občutke hudodelca, ki se pokori za svoj zločin.

A ne le vsebina, tudi oblika Nekrasovih pesmi nam kaže velikega mojstra, in nikdo pač ne uživa njegovih poezij, ne da bi se divil obenem tudi čaru njegove umetniško-uglajene besede.

Nekrasov si je vzgojil celo šolo; k njenim pristašem štejemo i sinove „dna“ ruske družbe, kakor so n. pr. Nikitin, Drožin in Surikov, ter zastopnike olikanih slojev, med katerimi omenjamo Pleščejeva in Žemčužnikova.

Nikitin je preživel svojo mladost med najsirovejšimi sloji, med vozniki, pijanci in težaki. Njegov oče sam, bivši majhni trgovec v Voronežu, je prišel vsled pijančevanja ob premoženje. Kar je Nikitin videl in občutil v družbi svojih mladih let, to poje in izraža njegova pesem, polna melanholiije, ki prehaja često v črnogledi pesimizem. A njegove slike pristno-ruske narave so uprav klasične, njegova lirika ima moč nepresegljive plastike. Če čitaš njegovo pesem, vidiš predmet živo pred seboj in čutiš obenem ravno to, kar je polnilo pesnikovo dušo. Vsaka ruska hrestomatija, vsaka čitanka šteje najlepše Nikitinove pesmi med svojo vsebino, in tako vživa te bisere ruske poezije vsa mlada Rusija, ki se v ljudski šoli uči pisati in čitati.

Surikov in Drožin sta oba sinova kmetskega stanu. Prvi je bil natak, drugi pa je prodajal oglje, preden je prijel za pero.

Pleščejev in Žemčužnikov hodita pota Nekrasova, a ne toliko glede vsebine, kakor sploh gledé pesniškega naziranja. Žemčužnikov n. pr. je začel svoje delovanje s parodijami na zgolj umetniške lirike, v ka-

terih je prav dobro dokazal, kako najlepša fraza, najblagoglasnejši verz in sploh največja krasota oblik izraža lahko tudi najpopolnejšo — bedastočo.

Pleščejev pa je posvetil svoje prve pesmi ruski mladini in ruski napredni stranki; še sedaj je znana njegova svečano-bojevita pesem „Naprej!“ A nesreča je kmalu iztrgala njegovi Muzi bojevito liro; l. 1849. so ga prijeli z Dostojevskim in drugimi vred, ker je bil član skrivne politične organizacije. Obsojen je bil izprva na smrt, a potem pomiloščen k vojaški službi v najoddaljenejših krajih. Ko je zopet prijel za pero, je bil njegov heroični optimizem potrj; rahla otožnost preveva vse proizvode te njegove druge dobe, in z največjo umetnostjo izraža najmehkejšo bol čisto osebnega značaja.

Razven tega je Pleščejev znan tudi po svojih veledovršenih prevodih nemških klasikov.

Tu moramo omeniti tudi znani humoristični list „Iskra“, ki je tedaj družil okrog sebe vse tiste, ki so se poizkušali na tačas še malo obdelanem polju ruske satirike. Kuročkin, ki je prevedel v ruščino tudi Francoza Berangerja, je njen najpoglavitejši zastopnik.

Če govorimo o narodnoruskem pesništvu, kako bi mogli pozabiti Ševčenka! Dasi je Malorus in je tudi pisal le v maloruščini, so njegove poezije vendar duševna last cele Rusije — in po pravici. Ševčenko je bil sin zaslužnjenega kmeta; a ko je začutil v sebi pesniškega duha, je pel, zvest Ukrajini in njeni poeziji, o njenih krasotah, o njenem ljudstvu in njegovih legendah. Nijih morda posnemal, ampak izražal je z največjo individualnostjo tisto neopredeljivo bogastvo poezije, ki se je kopičilo v ljudstvu ukrajinskem že stoletja in čakalo njega, svojega Homerja. V njem se zbirajo, kakor v zorišču, vse tipične prednosti narodnega pesništva. Njegova znana zbirka „Kobzar“, je izšla tudi v prevodu veliko-ruskih pisateljev.

* * *

Ozrimo se sedaj po nasprotni šoli!

Nekak prehod od pesnikov naroda k zastopnikom zgolj umetniškega pesništva tvorijo: Polonskij, grof Aleksej Tolstóji in Majkov, to pa zato, ker so v teoriji sicer vneti pristaši svoje šole, v praksi — sit venia verbo na tem mestu! — pa se bolj ali manj vdajajo duhu, ki preveva njihovo dobo.

Prvo mesto med njimi moramo prisoditi Polonskemu. Cela njegova narava, vse njegovo čuvstvovanje je pesniško, vse odmeva v njegovih strunah in ga kliče na pesniško delo. Njegova individualnost je jako mnogostranska; res je, da ji manjka krepko in določno izraženega značaja. Njegove besede se zlivajo v rahle, nežne, otožnoljubke barve, s katerimi nam slika svoj predmet. Okrožje, nad katerim vlada njegova Muza, je pač mnogo obširnejše, nego pri drugih njegovih pesnikih - rojakih. Vsem govori: Detetu in možu, nesrečnim tisočem, ki umirajo pod dušno težo vesoljnega gorja, in junaku, ki stopa izven realnega življenja zmagoslavno po svoji poti naprej, zavedaje se svojega vzvišenega poklica. Nekaj viteškega diči poezijo Polonskega; mirnoumetniška objektivnost ga razločuje od ostalih zastopnikov njegove nenaravne, šablonske, s frazami prenapojene šole.

Aleksej Tolstóji je sicer dovršen pesnik in mojster krasne oblike; toda vse, kar je spesnil, je le umetnost brez svežega, naravnega duha, mrtva, liki marmor, brezčutna krasota. Priznati pa se mu mora, da je najbolj mnogostranski med svojimi tovariši. On poje o življenju, o prirodi, o zgodovinskih junakih; ziblje se v mistiki nadzemeljskih čustev, in vse to v isti meri. Ravno zato pa nima nobene karakteristične poteze. Posebno ljubi epiko. V umetniški preosnovi nam je podal skoro vse velike junaške pravljice svojega ljudstva, a tudi ta dela so navzlic posameznim krasotam le pesniški posnetki. Tolstóji je jako dovzeten za zunanje vtiske. Tuje ideje in tuja umetniška razpoloženja ga čestokrat tako opajajo, da pesni popolnoma pod njihovim vplivom. In če čitamo to in ono izmed njegovih poezij, se nam

lahko pripeti, da vidimo, kako gredo že znane nam podobe in misli iz ruskih in drugih pesnikov v čarobnobujni vrsti mimo nas.

Še bolj nego Tolstoj in Polonskij omahuje med zgolj umetniško in med tendenčno liriko Majkov. Zlasti v zadnjih letih njegovega delovanja se kaže ta negotova nestalnost. V tem času je namreč brez pravega nagiba poizkušal, približati se vseslovanskim tendencam, kar pa se mu je slabo posrečilo. Trajno pesniško in modroslovno vrednost pa imajo tisti proizvodi, s katerimi je nastopil v početku svojega pesniškega delovanja (1840—1860). V teh ga spoznavamo kot izvrstnega, nežnočutnega poznavavca klasične dobe in kot vnetega pristaša starodavnega svetovnega naziranja. Trajno vrednost imajo deloma tudi njegove pesmi iz časa, ko so odpravljali robstvo. Vsako rusko dete zna n. pr. na pamet njegovo pesem „Podobica“, ki slika veselje ljudstva, ko mu je dobrotna roka „carja - osvoboditelja“ odvzela suženjske sponje. Krasen je tudi pesnikov jezik, poln čudovite izrazitosti in bogastva; pridobil mu je slavo enega izmed največjih ruskih virtuozov pesniške oblike.

Tak je tudi Mej, pesnik-ekletik. Usoda je hotela, da si je pridobil le malo malo popularnosti in da so ga Rusi dandanes skoro že pozabili, dasi ni zaslužil tega. Pesniško vrednost imajo zlasti tista njegova dela, v katerih opeva starorusko dobo; malo tako lepega se nahaja v zakladu ruske lirike. Mej se nam kaže v teh delih temeljitega poznavatelja narodne poezije. Tako globoko jo razumeva, tako intenzivno odmevajo v njem njeni ritmi in njen duh, da jo uspešno posnema i po vsebini i po obliki.

A na nobenem izmed dosedaj navedenih pesnikov še ne moremo tako dobro opazovati svojstev zgolj umetniške lirike, kakor pri Fetu. Jako dobro in značilno ga primerja neki ruski kritik z godalom, ki ima le eno struno; a ta doni mogočno. Fet je bil „poměščik“ starodavne vrste, in zato ne nahajamo v njegovi poeziji nikakršnih sledov moderno-ruskega duševnega razvoja. Njegova pesem diha duševno življenje in čuv-

stvanje večine tedanjih „boljših stanov“, rafinirano zasledovanje lepih vžitkov, ki pa se često družijo s pohotno nasladnostjo.

Domišljija je živela in procvitala ob takšnem prizadevanju, živci in občutki so se prijetno vznemirjali, a značaj je čakal zaman svoje oblažitve. Vzvišena estetika in naziranje epikurejca sta brez razpora hodila v njegovem razvoju vsak svojo pot.

Takšen duh preveva Fetove pesnitve. Njegova lirika je bogata osebnih estetičnih občutkov, ona je harmonija nežnodonečih akordov iz dna človeške duše, a — nedostaje jej idej. Fet je tako radikalno zastopal nazore svoje šole, da naposled že res ni maral za ničesar družega, kakor za brezpomembne estetične občutke in da je smatral vse motive, kateri se niso mogli šteti med vtiske, ki jih nehote vzprejema naša duša ob pojavih lepote, za nekake parasite v pesništvu. Njegove najkrajše pesmi so navadno tudi najlepše; neka ljubka moč biva v njih, ki prevzame vsakega bravca in vzbuja v njem takoj ravnoista čustva, katera je hotel pesnik doseči.

Čisto umetniški je tudi značaj Fetovega vrstnika Tjutčeva. Med dušo tega pesnika in med naravo vlada nad vse nežno razmerje, in misli, katere mu vzbuja življenje v naravi, so navadni predmet njegovih poezij, ne da bi zaradi tega postajale vsiljive. Glede pesniške oblike se je prav srečno obogatil z vsemi prednostmi Puškinove dobe.

Poslednji, ki ga omenjamo v tem oddelku, bodi zopet pristaš starodavnega klasičnega mišljenja, osamljeni Ščerbina. Osamljeni, pravim zato, ker je njegova Muza čisto posebne vrste. Njeno kraljestvo se širi le na staroklasičnih tleh, in v svojih delih je Ščerbina vseskozi Helen, brez vsakega modernega svojstva, tako da se človeku zdi, da ni Rus in ne človek devetnajstega stoletja. V njegovih pesnih se zrcali starodavno svetovno naziranje, ostale pa so prepojene s panteizmom. Na podlagi vsebožanskih načel je brezuspešno poizkušal zgraditi nekak most nad klasičnimi in modernimi nazori; trajna vrednost njegovih del je le ta, da nam

je naslikal klasično dobo z mojstrsko-polno intimnostjo. Impozantno-mirne, kakor grški umotvori, so tudi Ščerbinove poezije. In še zato je pesnik vreden občudovanja, ker se bridka realnost življenja ni nikdar dotaknila njegovih idealov: živel in umrl je v revščini in v borbi za vsakdanji kruh z neugodnimi gmotnimi razmerami.

Pesniki sledečih let tvorijo zopet posebno skupino. Dasi nimajo bogvekoliko skupnih znakov, vendar obstoji med njimi nekaka vez, namreč duh njihove dobe, ki ga izražajo v svojih delih. O dobi, ki jo hočemo pregledati sedaj, o takozvani „dobi osemdesetih let“ pravi neki ruski slovstveni zgodovinar: „Vse, kar se je znamenitega v ruski literaturi odtegnilo vplivu ‚osemdesetih let‘, je ali last pretekle dobe ali pa izobraževalni element bodočnosti.“

Nervozno iskanje, raznoliki dvomi, duševna in moralna pobitost so znaki te dobe. In isti pojavi, ki jo označujejo celo, nastopajo tudi v njeni poeziji. Najznačilnejši poet za to dobo je pač Nadson, „pevec bolne generacije“, kakor ga splošno nazivajo. Njegova pesem je polna želja po krepkem, čilem delu, katere stopajo v bolešno nasprotje z zavestjo onemoglosti. Bolest, resnična in odkritosrčna, preveva vse njegove poezije. Nadson je postal kmalu po svojem nastopu ljubljenelec ruskega občinstva, posebno mladine. Zakaj pri vsi svoji karakteristični, pristni osebnosti je vendarle duh njegovih pesmi tudi duh njegove dobe, in pesnik sam tem potom glasnik sodobnih idej. Malo veselega je v pesmih Nadsona, pesimista. A njegovo zlovidno naziranje se razteza le na sedanjost, ne pa tudi na bodočnost, ki jo gleda v luči sreče in izpolnjenih nad. Kedar toži o bolečinah svoje dobe, gleda obenem z veselim upom v prihodnje dni in tolaži svoje sodobnike, kedar opeva njihovo gorje.

Odločnejši je v svojih pesmih Frug, žid po pokolenju. Kakor Nadson tako živi tudi on v bolesti in v nadi; a njegove barve so krepkejše, njegovi nazori določnejši; kar obsoja, to sovraži strastneje, in kar ljubi, to obožuje z večjo gorečnostjo nego Nadson.

Njegovo obzorje je seveda bolj omejeno. ker opeva pred vsem gorje svojega lastnega židovskega rodu, in brez vse pristranosti mu moramo priznati, kar zasluži, — da so ravno tiste pesmi, v katerih govori njegova židovska duša k svojemu ljudstvu, pravi biseri ruske poezije. Zakaj vsako narodnostno sovraštvo mu je tuje, in polna bratoljubja, miru in sprave je obljubljena dežela, ki jo gleda s proroškim očesom v bodočih dneh. — Naj bi ga posnemali vsi židje, kar jih je in kar jih ni rodila Arkadija! — Najlepše so tiste njegove pesmi, v katerih obnavlja ljudske pravljice in stare motive, ki jih je še v nežnih letih vzprejemal od matere in pestunje v svoje čuteče srce. Nežna krasota in čar finočutne poezije odevata njihove slike v prozoren, dražesten pajčolan.

H koncu še omenjamo Merežkovskega in Minskega, ki sta med modernimi ruskimi pesniki najbolj mnogostranska; s pravkar naštetima ju veže pesimizem, s katerim sta tudi ona nastopila v ruski literaturi; drugega z drugim pa raznolike skupne lastnosti. O Minskem, ki je izmed obeh gotovo najznačilnejši za svojo dobo in najjasneje izražena pesniška individualnost, podajamo tu še nekaj podrobnosti.

Značilna je njegova pesem o „Treh Muzah“, v kateri nam opisuje trojno čuvstvo, ki ga je navdajalo, ko je prijel za pero. Posebljuje ga v Muzah boja, čiste umetnosti in modroslovne resnice. V tej pesmi se zrcali cela doba z vsemi svojimi nasprotujočimi si strujami.

„Resnica“ je v tisti pesmi pridobila Minskega zase; a stremljenje za njo ga je privedlo do tega, da se je nagibal zdaj k temu, zdaj k onemu svetovnemu naziranju, zdaj k ti, zdaj k oni estetski šoli; privedla ga je k nestalnosti, omahljivosti in brezizraznosti, da, celo do protislovij, ki kalijo tupatam ugodni vtisk njegovih proizvodov. V njegovih pesmih se opazi na prvi pogled borba mnogoštevilnih nasprotnih nazorov, ki jih je pesnik zaman poizkušal združiti v celoto. Dasi je to in ono v pesniškem in modroslovnem oziru dragoceno, je vendar celotn

vtisk marsikje precej meglen. A vkljub temu smatrajo Minskega za enega izmed najboljših, četudi ne za največjega ruskega modernega pesnika... Zakaj pri vsi zmedenosti svojih idej popolnoma obvladuje svojo pesniško besedno tvarino in ustvarja iz nje v zgolj formalnem oziru prekrasne podobe. Zlasti pa je njegova poezija najznačilnejša slika razvoja ruske družbe in njenih idej v pesnikovi dobi.

* * *

Da, ruski Parnas je velik in velečasten; a za sedaj bodi dovolj! Vemo, da boče kdo pogrešal podatkov o najmodernejšem ruskem pesništvu; a to sega še mnogo preveč v sedanost, da bi bilo komurkoli mogoče, izreči docela objektivno mnenje o raznih dekadentih, simbolistih, nietzschejancih i. t. d., katerih tudi v Rusih ne manjka v naših časih, ko vzklije tako-le marsikaj, česar bi ne bilo treba.

Izmed teh najnovejših bi omenili le tri pesnike: Andrejevskega, Fofanova in Balmonta. Odlikujejo se, zlasti poslednja dva, z obilico polnodonečih izrazov.

Čas hiti in dolgo ne boče, ko se pokaže, kateri proizvodi današnje moderne so imeli trajno vrednost in katere je prištevati k takozvanemu modnemu pesništvu, ki se danes slavi, a jutri pozabi. In potem morda zopet kdo izpregovori o ti stvari. „Dom in Svet“ mu tedaj gostoljubno odpre svoje strani.¹⁾

¹⁾ Kdor bi se rad sam natančneje seznanil z ruskim pesništvom, naj poseže ali po polnih izdanih dočičnih pesnikov, ali vsaj po dobrih antologijah, kakršne so n. pr.:

М. Л. Б. Русская лира. Сборникъ произведений русской художественной лирики. Cena nevezani knjigi 1 rub. 50 kop.;

Волна. Сборникъ русской художественной лирики. Cena vezani knjigi 80 kop. in

Бонъ Врусвичъ. Избранные произведения русской поэзии. Cena nevezani knjigi 2 rub.

SLOVENSKA.

V mladem jutru. Silvin Sardenko. V Ljubljani 1903. V zalogi „Dom in Sveta“. Tiskala „Katol. Tiskarna.“ Str. 119. Cena 1 K 50 h. — Silvin Sardenko je eolska harfa med našimi mladimi pesniki. Drugi buče bojevite himne ali se hudujejo nad samimi seboj in nad svetom, ki neče biti po njihovi volji. Silvin pa peva svojo nežno pesem, kakor lastavica ob tihem gnezdu, kakor struna, ki jo boža lahni večerni vetrič.

Prav so ob božiču izšle te pesmi: Peval jih je božični pesnik, nežen in ljubezniv, kakor sen božične noči.

Mnogo teh poezij je našim čitateljem že znanih. Ne bomo citirali zgledov, saj dobé

čitatelji novih v vsaki številki našega lista. A priporočiti moramo to zbirko zato, ker so prej raztresene pesmi tukaj zbrane v lepo celoto in razvrščene po vsebini.

Prva skupina „Solncu mojega dneva“ obsega petnajst pesmi, ki podajajo silhuetne ilustracije k molitvi „Češčena bodi kraljica!“ Obrača se k svojemu solncu, k Materi božji, kakor vinska gorica, ki more svojo kapljico roditi le v solncu. Nato sledé „Svetonočnice“, osem divnih, silno rahločutnih božičnic. Iz zgodovine lastne mladosti sledita dva cikla „Z Bogom zadnji mladi časi!“ in „Nove stopinje“. Slovo od mladosti in vstop v resno življenje nam tu opeva Sardenko z nepopisno milino; pri tem se pa ne izgublja v slabotno sentimentalnost, ampak iz mehke me-